

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, el 27 de novembre del 2018.

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY, i els magistrats M.I. Sr. Vincent ANIERE i M.I. Sr. Jaume TOR PORTA, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- Per escrit de data de registre 3-11-2015, la Sra. D.V.P.S.R., formulava demanda laboral contra el Sr. J.B.A., interessant es dictés Sentència condemnant el defenent al pagament de la suma global de 27.362,16.- € més els interessos corresponents, a cotitzar prop de la CASS les sumes referides així com aquelles corresponents a salaris vençuts i liquidació si no havia estat fet per l'empresa i la totalitat de les costes causades, així com les despeses judicials i extrajudicials del present litigi, inclosos els honoraris d'advocat i de procurador.

II.- En data 29-3-2016, la representació processal del Sr. J.B.A. contestava la demanda articulada oposant-se a les pretensions plantejades d'advers i alhora articulava demanda reconvençional

sol·licitant es dictés Sentència declarant que el contracte laboral existent entre les parts havia quedat resolt en data 1-7-2015, desestimant la demanda formulada per l'actora imposant a la Sra. P. el pagament de les costes ocasionades inclosos els honoraris d'advocat i de procurador. Interessava també, via reconvençional, la condemna de la demandant a deixar lliure, vacu i expedita l'habitatge situat a XXX tot i acordant la seva condemna a satisfer el pagament de l'import equivalent a la meitat de les despeses de lloguer, consums d'aigua, electricitat, telèfon i aliments a comptar del mes de juliol del 2015 i fins que la Sra. P. lliuri les claus i possessió del referit domicili al seu representat, així com al pagament dels interessos i les costes judicials causades que serien acreditades en el moment processal oportú.

Subsidiàriament i en el cas de que es considerés que la relació laboral entre les parts es va resoldre el 5-10-2015 interessava es condemnés la demandant a deixar lliure, vacu i expedita l'esmentada unitat immobiliària, tot i acordant la condemna de l'actora a satisfer el pagament de l'import equivalent a la meitat de les despeses de lloguer, consums d'aigua, electricitat, telèfon i aliments a comptar del mes de juliol del 2015 i fins que la Sra. P. lliuri les claus i possessió del referit domicili al seu representat, així com al pagament dels interessos i les costes judicials causades que serien acreditades en el moment processal oportú.

III.- la Sra. P. s'oposava a la demanda reconvençional articulada de contrari interessant la seva íntegra desestimació.

IV.- Una volta practicades les proves i evacuat el tràmit de conclusions, per Sentència de data 5-5-2018, l'Hble. Batlle decidia:

“Primer.- Estimar la demanda interposada per la Sra. D.V.P. R. contra el Sr. J.B.A. i condemnar a aquest darrer abonar a l'agent l'import de:

- 7.320.- euros en concepte de salaris, juntament amb els interessos legals a comptar de l'impagament de cada salari.

- 20.042,16.- euros, en concepte d'indemnització, juntament amb els interessos legals a comptar del dia 6 d'octubre del 2015, tal i com ho sol·licita la part agent.

Igualment s'escau condemnar al Sr. B.A. a declarar i cotitzar a la CASS la suma esmentada, així com aquelles corresponents a salaris vençuts i liquidació.

Segon.- Desestimar la demanda presentada per la representació processal del Sr. J.B.A. contra la Sra. D.V.P.R., en tots els seus termes, i absoldre a aquesta darrera de quantes pretensions en ella s'hi contenen.

Tercer.- imposar les costes ocasionades arran de la tramitació del present litigi a la part defenent (i agent reconvençional) incloses aquelles derivades de la intervenció d'advocat i de procurador, i tota altra despesa que derivi de la tramitació del present plet, a acreditar en període d'execució de sentència”.

IV.- Contra aquesta resolució ha interposat recurs d'apel·lació la representació processal del Sr. J.B.A. demanant es dictés Sentència disposant la seva revocació i que es dicti una nova Resolució que acollís les pretensions que havia articulat en el seu escrit de contesta a la demanda i demanda reconvençional.

La part recorreguda a través d'escrit amb data registre del 4-10-2018 interessa la desestimació del recurs interposat amb íntegre confirmació de la decisió recorreguda el tot amb imposició a la recurrent de les costes d'aquesta alçada.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Jaume TOR PORTA.

FONAMENTS DE DRET

I.- Són fets admesos per ambdues parts litigants els següents:

En el decurs del mes de juny de 2008, el Sr. B. contractà a la Sra. P. en qualitat d'assistent domestica, pactant-se una retribució mensual de 1.830.- € mensuals a la qual s'afegia l'avantatge material consistent en

l'habitatge que compartien, els subministraments inherents al mateix i la manutenció.

La concreta prestació que realitzava la treballadora era àmplia, doncs s'encarregava de la cura general de la llar, preparava els àpats, realitzava la compra i tota mena d'encàrrecs prop d'organismes públics i en general tenia cura continua del Sr. B. en atenció a la seva edat avançada (quan es perfeccionava el contracte de treball tenia 80 anys) i de que no disposava de ningú en qui recolzar-se a Andorra.

No es discuteix tampoc que la situació econòmica del Sr. B. es va anant degradar fins al punt de que en el decurs del mes de juny del 2015, el mateix no podia assumir les seves pròpies despeses, requerint de l'ajuda econòmica que li va prestar la Sra. M. P. per a poder fer front a les seves necessitats més bàsiques, a partir de quin moment el demandant és objecte de cura i seguiment per part del departament social escaient del M.I. Govern d'Andorra.

Finalment s'admet que la Sra. P. malgrat haver iniciat el procediment laboral que ara s'examina a través de la demanda formulada el dia 3-11-2015, va romandre en l'habitatge del Sr. B. fins el mes de març del 2016, en que va retornar a l'interessat les claus que tenia en la seva possessió.

II.- En el seu escrit rector, la Sra. P. sostenia en essència que a partir del mes de juny del 2015 havia deixat de percebre el salari pactat, sense que tampoc es realitzés les cotitzacions corresponents al respecte d'aquest prop de la CASS a comptar del mes de juliol. En atenció a aquests incompliments, referia que va desistir de forma justificada de la relació laboral per carta de 30-9-2015 tramesa el dia 2-10-2015. En aquesta eventualitat reclamava la suma de 1.830.- € mensuals pels salaris dels mesos de juny, juliol, agost i setembre del 2015 i la quantitat

de 20.042,16.- € corresponent a la indemnització resultant de l'art. 98 del CRL.

La representació processal del Sr. B. defensa que la treballadora havia estat acomiadada verbalment el dia 1-7-2015 en que se l'havia assabentat de que no podria continuar pagant el seu salari. Admetia que aquesta comunicació no va intervenir per escrit, referint però que aquesta irregularitat era conseqüència del menyscapte intel·lectual i en la capacitat d'obrar que presentava el seu representat. Afegia que l'adversa era conscient del seu acomiadament doncs va marxar tot el mes d'agost, no tornant fins a finals de setembre del 2015, en que es va instal·lar al domicili del seu representat on havia romàs sense participar en cap despesa. Referia que no recordava haver rebut la carta de desistiment de la treballadora i que en tot cas la seva entrega s'havia produït quan compartia apartament amb la demandant, qüestionant-ne per tant la seva recepció. En aquesta eventualitat interessava la íntegra desestimació de la demanda i via reconvençional la condemna de la demandant a abandonar la unitat immobiliària que ocupava i alhora a satisfer la meitat de les despeses que havia suportat el seu representat en concepte de lloguer, electricitat, aigua i telèfon.

La Sentència dictada per l'Hble. Tribunal Unipersonal del Batlle estima íntegrament la demanda formulada per la Sra. P. i desestima la demanda reconvençional plantejada per la representació processal del Sr. B.. En aquest sentit raona que no existia cap element de prova que permetés afirmar que la treballadora havia estat acomiadada de manera verbal el 1-7-2015, afegint endemés que contradeia la versió del demandant el fet que obrés en les actuacions un document manuscrit emès pel propi empresari en que es sostenia que els dies en que la treballadora no va treballar durant el mes d'agost, es trobava de vacances, extraient 'aquest fet la conclusió que durant les mateixes el contracte de treball era vigent.

En canvi referia que si bé el demandat negava haver rebut la carta de desistiment això resultava intranscendent, emparant-se en la doctrina d'aquesta Sala establerta entre altres en les Sentències dictades en els rotlles 158/16 i 303/08, segons la qual quan el treballador invocava l'existència d'un acomiadament disfressat, el fet de que no hagués adreçat cap carta a l'empresari o que aquesta presentés defectes formals no permetia desestimar la demanda sinó que calia entrar al fons per a determinar si existia o no tal acomiadament.

En relació a la demanda reconvençional, malgrat considerar que el procediment emprat per articular la reclamació era idoni i que no concorria cap mena d'errònia formulació de la demanda rebutjant en aquest sentit les excepcions que la part actora havia articulats, la desestima per no haver estat cap dels conceptes que reclamava quantificats en el moment processal oportú.

Contra aquesta Resolució s'alça la representació processal del Sr. J.B. amb fonament als greuges que s'examinen en els apartats següents.

III.- En primer lloc discrepa de la Sentència recorreguda quan afirma, que resultava intranscendent que el Sr. B. no hagués rebut efectivament la carta de desistiment, emparant-se en les decisions dictades per aquesta Sala en els rotlles TSJC-158/16 de data 27-10-2016 i TSJC-303/08 de data 27-03-2009, defensant que el supòsit de fet concurrent s'assimilava més en aquell que s'enjudicià en el rotlle TSJC-34/12 de data 31-05-2012 en que s'havia considerat que la manca de notificació del desistiment justificat del treballador comportava la desestimació de la demanda. En tot cas insistia en que no tenia constància d'haver rebut la carta de desistiment que li va ser tramesa i que en atenció a l'edat del seu representat, i que la Sra. P. en aquells moments vivia en el mateix domicili permetien qüestionar la efectiva

recepció per part del destinatari de la carta que li va ser tramesa. Afegia així mateix que l'art. 97.2 del CRL resultava molt taxatiu respecte de les formalitats de la carta de desistiment amb la finalitat d'assegurar que el destinatari pogués tenir constància de la correcta notificació de la carta, sense que en el present supòsit la demandant hagués acreditat la identitat de la persona que la va rebre, afegint que en haver estat requerida amb aquesta finalitat, la mateixa indicà no haver localitzat el comprovant de l'enviament.

Abans d'endinsar-nos en l'anàlisi d'aquest motiu del recurs hem de realitzar-se les precisions següents. En el present supòsit, ambdues parts litigants defensaven trobar-se a la iniciativa de la resolució de la relació laboral: el Sr. B. indicava haver acomiadat verbalment la treballadora el dia 1-7-2017 i en canvi, la Sra. P. sostenia haver desistit de manera justificada del contracte de treball per carta de 30-11-2015.

Convenim amb la jutjadora "a quo" que la versió de l'empresari es troba orfe de tota prova que la conforti i en canvi, obra en autes la carta de desistiment tramesa per la Sra. P. el 30-9-2015 (foli 11) que resa *"mitjançant la present li comunico la meva decisió de donar per finalitzada la relació laboral que ens uneix, a comptar de la recepció de la mateixa, en aplicació de l'article 97.1 apartats c) i d) del Codi de Relacions Laborals, pel fet que vostè no ha satisfet encara a dia d'avui els mesos salaris meritats dels mesos de juny, juliol, agost i setembre del 2015 sense cap causa justificada i per no haver cotitzat i pagat a la CASS els meus salaris meritats dels mesos de juliol i agost del 2015"*. Aquesta carta va ser enviada al demandat a través de correu certificat amb acusament de rebuda i va ser entregada el dia 5-10-2015 (folis 12 i 13).

Malgrat la contundència d'aquesta darrera prova, el demandat indica que no l'hauria rebut i recolza aquesta afirmació en que en la data de recepció de la carta vivia en el domicili propi, la Sra. P., afegint que

atesa la seva edat avançada, era una persona fàcilment manipulable. Malgrat sigui cert que la demandant va mantenir la seva residència en el domicili del Sr. B., ha de recordar-se que la carta tramesa era certificada amb acusament de rebuda, i que per tant s'ha de presumir que va ser lliurada al seu destinatari o a la persona que ell mateix va autoritzar amb aquesta finalitat, de tal manera que ara no pot refugiar-se al darrera d'un pretès desconeixement del seu contingut, quan en definitiva aquest sols podria imputar-se a la seva manca de diligència. En tot cas remarcarem, que a partir del moment en que en la carta de desistiment es relaten uns fets objectius, no s'aprecia quin concret interès podria tenir la treballadora per a retenir-la i ocultar-la al seu destinatari, doncs en definitiva qualsevol irregularitat existent en aquell estadi, sols podia perjudicar-la.

Pel que es refereix a la situació personal del Sr. B., malgrat el mateix pugui haver estat diagnosticat com a socialment vulnerable per la Àrea d'atenció a les persones i les famílies, s'observa com aquest diagnòstic resulta de la situació de soledat que pateix i de la manca de recursos personals i familiars al País, sense però que s'infereixi de l'informe emès (folis 133 i ss) que malgrat la seva avançada edat, el mateix tingui deteriorades les seves capacitats volitives o cognitives. En tot cas no podem obviar que la plena capacitat de les persones ha de ser presumida, i que res en les actuacions deixa entreveure que aquestes es trobin afectades.

Quant a les remissions que la Sentència recorreguda efectua a les nostres decisions TSJC-158/16 i TSJC-303/08, les mateixes intervenen al respecte del formalisme inherent al desistiment, establint que *"...la jurisprudència de la Sala al respecte de l'incompliment de les formalitats del desistiment (donat que al contrari del què està previst en matèria d'acomiadament la Llei no sanciona de cap manera aquest requisit de forma sinó únicament els requisits de fons, i donat que un treballador que es troba en una situació no acceptable per culpa de l'empresa pot legítimament considerar-se com acomiadat de manera disfressada) considera que quan l'assalariat invoca un acomiadament disfressat el sol fet que no hagi adreçat cap carta o*

que aquesta presenti defectes formals no permet desestimar la demanda i cal entrar al fons per determinar si existeix o no tal acomiadament justificant que l'assalariat acudeixi a la justícia per reclamar la corresponent indemnització. (vg. TSJSC 303/08 del 26-03-2009 i 034/12 del 31-05-2012 a contrari i molt recentment 258/16 del 20-09-2016)".

El supòsit examinat però resulta divers doncs en definitiva, la treballadora va desistir a través de carta de tal manera que cap irregularitat formal li pot ser atribuïda, sense que per tant sigui d'aplicació la doctrina resultant de cap de les resolucions esmentades ni en la sentència ni per la pròpia part recurrent en el seu escrit de conclusions (TSJC-34/2012 de data 31-05-2012).

Aquest motiu del recurs ha de veure's per tant rebutjat.

IV.- En el segon motiu del recurs es discrepa de la decisió adoptada per l'Hble. Sra. Batlle al respecte dels salaris dels mesos de juny, juliol, agost i setembre del 2015 i l'afiliació a la CASS, insistint en que la relació laboral s'havia resolt a principis del mes de juliol del 2015. Afegia endemés que la Sentència considerava determinant a l'hora d'afirmar que el mes d'agost la relació laboral no es trobava extingida, el fet de que el Sr. B. hagués signat conforme l'actora es trobava de vacances però que aquest argument resultava incorrecte doncs en definitiva l'esmentat document es va signar el dia 5-6-2015, és a dir abans de que es comunicés a la treballadora que no podia mantenir la contractació laboral en no disposar de diners, i per tant aquest extrem no podia produir prova en el sentit que el mes d'agost la relació laboral era vigent. Afegia que corresponia a la treballadora acreditar que havia continuat treballant a partir del dia 1-7-2015 malgrat no haver cobrat cap nòmina ni haver estat cotitzada a la CASS. Finalment sostenia que no es podia considerar que la relació laboral era vigent pel fet que la Sra. P. es mantingués en el domicili de l'empresari després de l'1-7-2015, doncs la única conclusió que es podia extreure d'aquest fet era que la Sra. P. va

abusar repetidament de la situació de vulnerabilitat en que es trobava el recurrent.

Com hem pogut indicar en l'apartat anterior cap prova obra en les actuacions que permeti confirmar que el Sr. B. hauria acomiadat de manera verbal la treballadora el dia 1-7-2015. La part recurrent recolza aquestes al·legacions en el resultat de la prova testifical practicada per la Sra. M.P.V. (folis 143 i ss). Aquesta però sols ha indicat haver deixat el dia 1-7-2015 la quantitat de 1.700.- € al Sr. B. per tal de que pogués pagar la nòmina de la seva assalariada, sense però que es pugui extreure per la resta, si els diners es van destinar efectivament a pagar la treballadora ni tampoc que se li hauria comunicat que a partir d'aquell moment no disposava de fons per a assumir cap altre import en concepte de nòmina (cfr. resposta 6).

A partir del moment en que no resulta acreditat que l'empresari acomiadés la treballadora de la relació laboral, no es pot pretendre en aquesta alçada que corresponia a la Sra. P. acreditar que en el període comprès entre els dies 1-7-2015 i el 30-9-2015, la mateixa va treballar de manera efectiva. En efecte, a partir del moment en que el contracte de treball no es trobava resolt o suspès, corresponia a l'empresari, que és qui ostenta el poder de direcció en l'àmbit de la relació laboral, provar l'absència del treballador en el seu lloc de treball i no la inversa.

Quant al fet de que la treballadora hauria tingut coneixement el mateix dia 1-7-2015 de que el patró no disposava de recursos suficients com per a continuar pagant la nòmina de la treballadora, aquesta circumstància no permet considerar per si sola que el contracte de treball va ser resolt ni tampoc permet presumir que la treballadora va ser acomiadada com sembla pretendre el Sr. B. La resolució del contracte de treball havia d'intervenir de manera clara i de conformitat amb les formalitats que exigeix el CRL, i el que no pretendre l'empresari en

aquestes alçades, es obtenir un benefici pretextant un acomiadament verbal i per tant fet de forma indeguda, que no es troba el més mínimament acreditat en les actuacions.

En conseqüència el segon motiu del recurs d'apel·lació també ha de ser rebutjat.

V.- El darrer motiu del recurs intervé en relació a la desestimació de la demanda reconvençional. Sustenta que la demandant no havia abandonat l'apartament fins el dia 20-3-2016, això és una volta la demanda reconvençional ja havia estat interposada, amb el benentès que es desconeixia fins a quin moment l'ocupació de l'habitatge es perllongaria. En aquest sentit sostenia que la reclamació definitiva no podia ser quantificada.

Tampoc aquest motiu del recurs pot prosperar. En efecte, quan es va interposar la demanda reconvençional, el Sr. B. ja coneixia l'import de la renda que satisfieia i alhora ja havia pogut pagar diferents rebuts pels conceptes que reclama de tal manera que la seva pretensió podia ser quantificada. Afegirem en tot cas que quan s'obria el judici a proves, la demandant feia pràcticament un any que no ocupava l'apartament de constant referència. En conseqüència la prova podia ser proveïda en aquells moments sense cap dificultat.

En un altre ordre d'idees i a col·lació amb l'excepció d'inadequació de procediment que la Sra. P. va avançar en la contesta a la demanda reconvençional, hem de recordar que *"l'article 1 del Decret sobre procediment laboral de data 9 de març de 1974 reserva al Tribunal unipersonal del Batlle, la competència per resoldre "qualsevol incidència derivada del contracte de treball", és a dir quan existeix un vincle suficientment connex entre la reclamació i el contracte de treball. En el supòsit examinat" (Sentència de 17-12-2012, rotlle TSJC-176/12).*

Si aquestes indicacions es traslladen al supòsit que s'analitza han de fer-se les següents consideracions. En relació a les eventuais despeses sorgides abans de que el desistiment de la treballadora intervingués les mateixes constituïen salari en espècie integrant la base retributiva de l'assalariada i per tant no poden ara ser-li reclamades (art. 80 CRL). Pel que es refereix a aquelles que es poden haver ocasionat a partir de la resolució del contracte de treball, no pot considerar-se existeixi la necessària connexió amb la relació laboral (el títol que en justificava la seva ocupació va ser resolt) que permeti siguin reclamades en el present procediment.

VI.- Per tot l'exposat, escaurà desestimar el recurs d'apel·lació, confirmant-se íntegrament la Sentència recorreguda.

VII.- En mèrits de la regla del venciment objectiu, escau imposar a la part recurrent el pagament de les costes judicials ocasionades en aquesta alçada.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

DESESTIMAR el recurs d'apel·lació formulat per la representació processal del Sr. J.B.A; confirmant íntegrament la Sentència de l'Hble. Tribunal Unipersonal del Batlle del dia 5-6-2018; tot i imposant a la part recurrent el pagament de les costes judicials de segona instància.

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. Presidenta de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.